

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.22.140/2017/11.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Szabolcsi Ügyvédi Iroda pártfogó ügyvéd (ügyintéző: dr. Szabolcsi László ügyvéd

Az alperes:

alperes neve

Az alperes képviselője:

Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztály (ügyintéző: dr. Koleszár Nikolett)

A per tárgya:

Bírósági jogkörben okozott kár

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.IV.20.361/2017/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Debreceni Törvényszék 10.P.21.780/2016/20.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felperes képviseletében eljáró pártfogó ügyvéd díját és a le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes keresetét a Nyíregyházi Városi Bíróság a P.23.695/2001. számú, utóbb P.21.218/2004. számon folyamatban volt perben ítéletével elutasította, a fellebbezés folytán eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2006. február 22-én meghozott 4.P.20.118/2005/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az eljáró bíróságok a felperest 9.000 forint kereseti és 7.000 forint fellebbezési illeték állam javára történő megfizetésére kötelezték. Ezt követően a felperes két alkalommal is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Az első felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság a Pfv.IV.21.404/2016/13. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta; a második felülvizsgálati kérelmét a felperes visszavonta. A Kúria az iratokat 2012. április 4-én küldte vissza az első fokon eljáró Nyíregyházi Járásbíróságnak, amely ezt követően 2012. április 23-án adott utasítást a felperest terhelő kereseti és fellebbezési illeték vonatkozásában a költségjegyzék lezárására. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatósága (a továbbiakban: NAV) 2012. május 21-én hívta fel a felperest a feljegyzett illeték megfizetésére. A felperes jelezte a NAV felé, hogy álláspontja felé az eljárási illeték megfizetésére vonatkozó igény elévült, az tőle már nem hajtható be. A felperes illeték törlése iránti kérelmét a NAV a 2192155382 számú határozatával elutasította, amely határozatot a NAV Észak-alföldi Regionális Adó Főigazgatósága Hatósági Főosztálya helybenhagyta. A felperes az adóhatóság előtti eljárásban lerótt 5.000 forint fellebbezési illetéket, továbbá 2012. decemberében megfizette az adóhatóságnak a feljegyzett 16.000 forint illetéket.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében kártérítés címén az alperest 21.000 forint vagyoni és 250.000 forint nem vagyoni kára megfizetésére kérte kötelezni. Kereseti álláspontja szerint az alperes a peres eljárás jogerős befejezése után hat év múlva adott utasítást a költségjegyzék lezárására és az illeték behajtására, ezért az igény elévült, fizetési kötelezettsége nem állt fenn. Az alperes jogsértő magatartásával összefüggésben az adóhatósági eljárásban illetékfizetési kötelezettségéből eredően 5.000 forint kára keletkezett, a bírósági eljárásban terhére rótt 16.000 forint illetékfizetési kötelezettsége pedig elévült követelésen alapult. Az adóhatósági eljárással összefüggésben sérült a Ptk. 78. § (1) bekezdésében védett jóhírneve, amellyel összefüggésben a Ptk. 84. § (1) bekezdése, valamint 349. §, 339. § és 355. § (1) bekezdése alapján nem vagyoni kárigényt érvényesített.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a jogalapot és a kártérítés összegét. Védekezése szerint a költségjegyzéket lezáró bírói utasítás kiadására jogszabály nem ír elő határidőt, ettől függetlenül a költségjegyzék késedelmes lezárása sem okozhatott a

felperes számára vagyoni és nem vagyoni hátrányt, miután a feljegyzett illetéket a felperesnek mindenképpen meg kellett fizetnie. A felperes személyiségi jogait sértő magatartást nem tanúsított, az irányadó jogszabályokat alkalmazva járt el a költségjegyzék lezárása során.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A jogerős ítélet indokolása szerint a felperest az állam javára 9.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelező elsőfokú ítélet és az annak helybenhagyásáról rendelkező másodfokú ítélet, amelyben a felperest további 7.000 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelezték, tartalmazta azt a rendelkezést, hogy a felperesnek az illetékhivatal külön felhívására az ott megjelölt módon és időben kell megfizetnie az állam javára az illetéket. A bíróságoknak az illeték fizetésére kötelező rendelkezése a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 15. § (3) bekezdésén alapult és a Kmr. 15. § (4) bekezdése szerint azok behajtása iránt az állami adóhatóság jár el. A Kmr. 15/A. § (1) bekezdése és 15/C. § (1) bekezdése szerinti bírói utasításra ugyan késedelmesen került sor, azonban emiatt a meg nem fizetett illeték elévülése nem állapítható meg. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 164. § (6) bekezdése alapján ugyanis az adótartozás az esedékesség naptári évének az utolsó napjától számított öt év elteltével évül el. A felperest terhelő és a Kmr. 15. § (4) bekezdése alapján adók módjára behajtandó illeték megfizetésének esedékessége akkor kezdődött, amikor az állami adóhatóság az erről szóló értesítését megküldte a felperesnek. Ezért a bíróság - a fizetésre kötelezéstől számított öt év elteltét követően is - köteles volt lezárni a költségjegyzéket és kiállítani az értesítést. Az alperesnek az a magatartása, hogy a költségjegyzék lezárására késedelmesen adott utasítást, nem áll okozati összefüggésben a felperes által állított kárral. Az, hogy a felperes az állami adóhatóságnál három éven át sikertelenül próbálta elévülésre hivatkozással az illetéket töröltetni, és emiatt vagyoni káraként megjelölt illetéket, valamint a bírósági eljárásban feljegyzett illetéket kellett megfizetnie, nem az alperes mulasztásával, hanem a felperes téves jogértelmezésével áll okozati összefüggésben. Ezért a felperes által megjelölt okból az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a keresetének való helyt adás, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 324-327. §-ait. A költségjegyzék lezárására - a jogerős ítélet álláspontjával szemben - a Kmr. 15/A. § (1) bekezdése az eljárás jogerős befejezésének határidejét jelöli meg. A perbeli esetben az eljárás jogerős befejezését követő öt év elteltével került sor a költségjegyzék lezárására, így az illeték iránti igény elévült, az elévülés a végrehajtási jogra is kiterjed. A Kmr. 15/C. § (1) bekezdése értelmében az alperesnek a végrehajtáshoz szükséges adatok közlése mellett közölnie kellett volna az adóhatósággal a követelés elévülését is. Ezt az alperes nem jelezte az adóhatóság felé, amely így az elévült követelést végrehajtotta. A követelések elévülése jogbiztonsági kérdés, amelynek helytelen alkalmazása megkérdőjelezi a jogállamiság alapelveit. A felperes hangsúlyozta, hogy nem a jogszerűen felmerült illeték megfizetésének kötelezettségét, hanem az elévült követelés behajtását vitatja.

[7] Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[8] A felülvizsgálati kérelem alaptalan az alábbiak szerint.

[9] A kereseti kérelem alapján a perben azt kellett megítélni, hogy az alperes a Ptk. 349.§ (1) és (3) bekezdései, valamint 339. § (1) bekezdése alapján bírósági jogkörben okozott kárért fennálló felelőssége megállapítható-e amiatt, hogy az eljárás jogerős befejezését követően késedelmesen, öt év elteltével adott utasítást a költségjegyzék lezárására.

[10] A Kmr. 15/A. § (1) bekezdése értelmében, ha az eljárás jogerősen befejeződött az első fokon eljáró bíróság kezelőirodájának vezetője a költségjegyzéket - bírói utasításra - lezárja. A Kmr. 15/C. § (1) bekezdése szerint a kezelőiroda az adóst terhelő illeték és költség összegéről értesítést állít ki, amely tartalmazza a végrehajtáshoz szükséges adatokat, ideértve az adós belföldi vagyonára vonatkozó adatokat is; az illetékre vonatkozó értesítést a kezelőiroda az adós lakóhelye szerinti adó- és vámigazgatóságnak, a költségről szóló értesítést a bíróság székhelye szerint illetékes BGH-nak küldi meg.

[11] A felperes a költségjegyzék lezárására vonatkozó bírói utasítás késedelve miatt az illetékkövetelés elévülésére és az állítása szerint elévült követelés behajtása miatt vagyoni és nem vagyoni kárának bekövetkezésére hivatkozott. Az alperes felróható

magatartásaként a költségjegyzék késedelmes, az eljárás jogerős befejezéséhez képest öt év időtartamot meghaladó bírói utasítás megtételében jelölte meg. A bírósági jogkörben okozott kárért fennálló felelősséget az ítélkezési gyakorlat szerint csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés alapozhatja meg. Az alperesnek önmagában az az eljárása, hogy a költségjegyzék lezárására késedelmesen adott bírói utasítást – határidőre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában – jogszabályt nem sért, felelősséget megalapozó mulasztásnak nem minősíthető.

- [12] Emellett a kártérítési felelősség további elemeit vizsgálva is helytállóan állapította meg a jogerős ítélet az okozati összefüggés hiányát. A felperes téves jogértelmezéséből adódó kérelmével összefüggő adóhatósági eljárásban felmerült illeték megfizetésének kötelezettsége az alperes terhére nem róható. A bírósági eljárásban megállapított és adók módjára behajtott illetékekkel összefüggésben pedig a kár felmerülése eleve nem állapítható meg.
- [13] A másodfokú bíróság helyesen fejtette ki az Art. 164. § (6) bekezdésére hivatkozással, hogy a Kmr. 15. § (4) bekezdése alapján adók módjára behajtandó illeték megfizetésének esedékessége az állami adóhatóság részéről az erről szóló értesítés felperesnek történt megküldésétől kezdődött. A Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A perbeli esetben az adóhatóság 2012. május 21-én hívta fel a felperest a feljegyzett illeték megfizetésére, azaz az illetékkövetelés elévülése ettől az időponttól kezdődött. Ehhez képest az illeték behajtására a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési időn belül, 2012. évben került sor.
- [14] Az alperes részéről felróható, jogellenes magatartás tanúsításának hiányában, ezért jogszabálysértés nélkül utasította el a jogerős ítélet a keresetet.
- [15] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [16] Ptk. 349., 339. §

Záró rész

- [17] Az alperesnek áthárítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel. A Kúria a Pp. 87. § (2) bekezdés alapján rendelkezett az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes pártfogó ügyvédi képviseletével a felülvizsgálati eljárásban felmerült díj, valamint a felperes személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és

14. § alapján a tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam által való viseléséről.

Budapest, 2018. december 12.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

S.K.

bírósági ügyintéző